

BELVUE MUSEUM

PERSDOSSIER

Juli 2016

SLEUTELS OM HET BELGIË VAN VANDAAG TE BEGRIJPEN	1
CONCEPT VAN DE TENTOONSTELLING	2
VOORSTELLING VAN DE TENTOONSTELLING	4
INLEIDINGSTEKSTEN VAN DE ZALEN	8
ACHT VOORWERPEN UIT DE TIJDSLIJN.....	12
BELVUE, MEER DAN EEN MUSEUM.....	17

SLEUTELS OM HET BELGIË VAN VANDAAG TE BEGRIJPEN

**OP 21 JULI 2016 OPENT HET BELvue MUSEUM
ZIJN NIEUWE PERMANENTE TENTOONSTELLING
OVER BELGIË EN ZIJN GESCHIEDENIS**

Elf jaar na de opening heeft het BELvue, beheerd door de Koning Boudewijnstichting, zijn permanente tentoonstelling volledig vernieuwd. Met een thematische aanpak en een moderne en interactieve opstelling biedt het museum de bezoeker de sleutels om een beter inzicht te verwerven in België en onze samenleving.

In de zalen komen zeven maatschappelijke thema's aan bod: democratie, welvaart, solidariteit, pluralisme, migratie, taal en Europa. Elk thema wordt eerst voorgesteld vanuit een hedendaagse invalshoek en vervolgens uitgewerkt en toegelicht doorheen de geschiedenis van België. Hoe zijn België en de Belgen gekomen tot waar ze vandaag staan? In de nieuwe tentoonstelling van het BELvue is de geschiedenis geen doel op zich, maar wel degelijk een middel om dingen uit te leggen en sleutels aan te reiken om onze samenleving te begrijpen en te verklaren.

Een galerij met meer dan 200 voorwerpen vult dit overzicht van België gisteren en vandaag aan. De voorwerpen staan chronologisch opgesteld van de negentiende eeuw tot vandaag en vormen als het ware het 'materiële geheugen' van België. De bezoeker vindt er alledaagse gebruiksvoorwerpen, kunstwerken en designstukken, bekende merken, wetenschappelijke uitvindingen, verwijzingen naar sportieve topprestaties of ook voorwerpen die herinneren aan de rijkdom van onze volkscultuur.

Voor het ontwerp en de uitvoering van de nieuwe permanente tentoonstelling deed het BELvue museum een beroep op de decorontwerpers en historici van Tijdsbeeld & Pièce Montée. De nieuwe tentoonstelling, in vier talen, is bedoeld voor iedereen, maar vooral voor jongeren. Het BELvue werkt al twee jaar samen met een groep Belgische jongeren uit alle delen van het land. Die 'BELvue Bende' gaf haar mening over het concept en deed voorstellen voor aanpassing waarmee rekening is gehouden in het concept en de opstelling. Dit is dus een interactieve, verrassende tentoonstelling die mooi aansluit bij onze tijd.

CONCEPT VAN DE TENTOONSTELLING

Een actuele kijk op België en zijn geschiedenis

De tentoonstelling draait rond zeven thema's, die zijn gekozen omwille van hun relevantie en omwille van de weerklank die ze vinden in de huidige samenleving: democratie, welvaart, solidariteit, pluralisme, migratie, taal en Europa. Elk thema wordt eerst benaderd vanuit een hedendaagse invalshoek en daarna uitgewerkt en toegelicht doorheen de geschiedenis van België.

Een galerij met meer dan 200 voorwerpen die het 'materiële geheugen' van België vormt, vult de grote thema's aan en biedt een andere kijk op onze samenleving en haar geschiedenis.

Hoe kunnen we de samenleving waarin we leven verklaren? Hoe zijn België en de Belgen gekomen waar ze vandaag staan? In het nieuwe BELvue is de geschiedenis geen doel op zich, maar veeleer een middel om België en de huidige samenleving beter te begrijpen.

Duidelijk en toegankelijk

Door de thematische aanpak is het mogelijk om de zeven onderwerpen te bekijken als een geheel. Op die manier krijgt de bezoeker een volledig en historisch onderbouwd overzicht. Door uit te gaan van de huidige realiteit – die dus iedereen kent – is het bovendien mogelijk om de thema's beter te begrijpen en wordt de tentoonstelling tegelijk toegankelijk voor een breed publiek. Bepaalde thema's zoals cultuur, gender of Congo, komen in verschillende zalen aan bod, en worden zo vanuit verschillende hoeken benaderd.

Schema's en grafieken geven de bezoeker een goed inzicht in de resultaten van het meest recente historisch onderzoek.

Ruimtelijk gezien wordt elke zaal gewijd aan één enkel thema. De bezoeker kan dus tijdens zijn bezoek duidelijk de zeven thema's onderscheiden en op die manier ook een beeld krijgen van het geheel.

De voorwerpen in de galerij staan chronologisch opgesteld, vanaf de negentiende eeuw tot vandaag, waardoor het mogelijk is ze in hun historische context en op de tijdlijn te plaatsen.

Ervaring bevordert inzicht

De nieuwe tentoonstelling is gericht op een heel breed en heel divers publiek. Om het bezoek toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk mensen, is voorrang gegeven aan de methode van 'ervaringsgericht leren', met de duidelijke keuze om verschillende media en informatiedragers in de opstelling op te nemen.

Op die manier is ook een tactiel parcours voor blinde en slechtziende bezoekers volledig geïntegreerd in de tentoonstelling. Deze voorwerpen mogen door iedereen worden aangeraakt, en zeker ook door jonge kinderen, die op die manier, zonder dat ze kunnen lezen, alles spelenderwijs kunnen ontdekken en leren.

Uitgaande van hetzelfde principe bevat de scenografie ook nog andere elementen zoals periscopen, waarin de bezoekers bepaalde plaatsen van

herinnering kunnen bekijken en die ook worden gebruikt in het parcours voor kinderen vanaf 9 jaar.

Op die manier biedt de permanente tentoonstelling de mogelijkheid tot een aangepast bezoek en een unieke ervaring voor iedereen.

Accent op de publiekswerking

Het BELvue heeft ook enkele instrumenten voorzien die nuttig kunnen zijn bij een bezoek aan de permanente tentoonstelling. Zo wensen bezoekers in groep vaak een rondleiding om een volledig en levendiger overzicht te krijgen. Verschillende Brusselse gidsenverenigingen zijn gevraagd om deel te nemen aan een opleiding over de inhoud van de tentoonstelling. Die zal trouwens regelmatig worden herhaald om rondleidingen van een goede kwaliteit te blijven garanderen.

In het najaar zal een app met een geleid audio-videobezoek beschikbaar zijn in vier talen (NL-FR-DE-EN). Individuele bezoekers zullen deze applicatie gratis kunnen downloaden.

Kinderen genieten van een educatief en ludiek aanbod met parcours die aangepast zijn aan elke leeftijdsgroep: 'Mimi & Momo' voor 3- tot 5-jarigen, 'Ik ben de minister' voor 6- tot 8-jarigen en 'Op weg met Zeno' voor de 9- tot 12-jarigen. Dankzij deze 'spelparcours' kunnen kinderen de tentoonstelling in hun eentje bezoeken en spelenderwijs heel wat bijleren. In het najaar komt er ook een app voor tieners.

Een resultaat van samenwerking

De nieuwe permanente tentoonstelling is het resultaat van drie jaren intense samenwerking tussen verscheidene actoren.

Het ontwerp en de uitvoering van de nieuwe permanente tentoonstelling werd toevertrouwd aan de ervaren ontwerpers en historici van het bureau Tijdsbeeld & Pièce Montée.

Het wetenschappelijk comité van het BELvue werd geraadpleegd voor elke fase van de ontwikkeling, formuleerde opmerkingen en keurde de inhoud van de volledige tentoonstelling goed. Het pluralistisch samengesteld comité bestaat uit volgende historici: Herman Balthazar (UGent en eregouverneur van Oost-Vlaanderen), Gita Deneckere (UGent), Gustaaf Janssens (KU Leuven en erearchivaris van het Koninklijk Paleis), Ginette Kurgan (ULB), Catherine Lanneau (ULg), Axel Tixhon (UNamur), en Leen Van Molle (KU Leuven).

Via een pedagogisch comité werd ook rekening gehouden met de mening en de suggesties van de actoren uit het onderwijsveld. Natuurlijk kwam ook de mening van de jongeren, de belangrijkste doelgroep, aan bod. In 2014 lanceerde het BELvue een oproep voor 'de BELvue Bende', een groep van een twintigtal jongeren uit het hele land, om samen te werken met het team van het BELvue en Tijdsbeeld & Pièce Montée aan het concept van de tentoonstelling. Zo gaf de 'Bende' haar mening over het concept en formuleerde zij voorstellen om de tentoonstelling toegankelijker en beter begrijpelijk te maken voor leeftijdsgenoten. De Bende organiseerde ook activiteiten voor het publiek van het BELvue zoals het 'feest' bij het afsluiten van de vorige tentoonstelling. Zij blijft meer dan ooit actief en dicht bij het publiek staan en heeft activiteiten voorzien voor de opening en een audioguide voor het najaar.

VOORSTELLING VAN DE TENTOONSTELLING

De basisstructuur van de zalen

Vooraan in elk van de zeven zalen zijn op twee schermen 'talking heads' te zien: mensen die via straatinterviews hun mening geven bij wijze van inleiding over het behandelde thema en die de betekenis ervan voor de burgers van vandaag aangeven.

Vervolgens verduidelijkt een inleidende tekst het verband tussen het thema en de context.

Elke zaal heeft ook telkens zijn eigen 'monument', dat het thema voorstelt, en één of meer modules geven verduidelijking over een subthema.

Ten slotte zijn er 'periscopen' die de aandacht van de bezoeker trekken op een aantal 'plaatsen van herinnering', die onlosmakelijk verbonden zijn met België en de Belgische geschiedenis.

Zaal 1: Democratie

De tentoonstelling begint met een module over de revolutie van 1830, die heeft geleid tot het ontstaan van België.

Het thema van zaal 1 is democratie en meer bepaald de parlementaire constitutionele monarchie.

Het monument heeft de vorm van een "1830" dat nog niet volledig klaar is. Het toont dat het land nog in volle opbouw was toen de grondslagen van België in dat jaar werden gelegd. De bezoeker kan zien hoe de Belgische grondwet verwerkt zit in de sokkel van het monument, met de waarden en vrijheden van het nieuwe land en een beschrijving van de staatsvorm.

Er zijn twee modules aanwezig: een module over het Belgische koningshuis en een module over de evolutie van het stemrecht.

De eerste module is een volledige stamboom van de Belgische koninklijke familie. De bezoeker kan ook in een multimediakast een groot aantal teksten en foto's raadplegen over de Belgische vorsten en hun familie.

De tweede module geeft de bezoeker een heel duidelijk beeld van de uitbreiding van het stemrecht doorheen de jaren. Ze sluit af met een virtueel spel waarmee men kan deelnemen aan een verkiezing.

De periscopen tonen het Parlement, de Wetstraat 16 en het Justitiepaleis als 'plaatsen van herinnering'. Deze drie plekken vertegenwoordigen de drie machten (wetgevend, uitvoerend en rechterlijk) en stellen de scheiding der machten voor, die de basis vormt van de democratie.

Zaal 2: Welvaart

Zaal 2 gaat over het thema welvaart en dus over de ontwikkeling van de Belgische economie.

Een centrale module toont hoe België in de loop der tijd is geëvolueerd en de overstap heeft gemaakt van een landbouwsamenleving naar een economie gebaseerd op grondstoffen, een geïndustrialiseerde samenleving, een consumptiemaatschappij en een diensteneconomie. Ook het verband met de ontwikkeling van het (hoger) onderwijs komt aan bod. En verder wordt ook niet vergeten dat België vandaag internationaal bekend is om zijn muziekfestivals en als grootste exporteur van kroketten ter wereld.

Een andere module biedt de bezoeker de mogelijkheid om allerlei cijfers en grafieken te raadplegen in verband met welvaart en economie.

Het monument in zaal 2 is een reusachtig telraam dat de evolutie van het BNP doorheen de tijd aangeeft.

De plaatsen die in de periscopen worden getoond, zijn het station van Antwerpen en le Grand-Hornu.

Zaal 3: Solidariteit

In zaal 3 wordt getoond hoe de toenemende welvaart de ontwikkeling van de sociale zekerheid en meer algemeen de solidariteit heeft bevorderd.

Er wordt aan herinnerd hoe de industriële revolutie van de negentiende eeuw heeft geleid tot het ontstaan van een stedelijk proletariaat dat in de fabrieken moest werken in erbarmelijke omstandigheden. Die omstandigheden leidden eerst tot individuele en later tot collectieve reacties en dit gaf aanleiding tot het oprichten van vakbonden en volkshuizen. De evolutie van de solidariteit, de institutionalisering ervan en de totstandkoming van de welvaartsstaat worden eveneens toegelicht.

Ook nieuwe maatschappelijke uitdagingen, zoals de armoede die vrij vaak voorkomt in eenoudergezinnen, bij gepensioneerden en asielzoekers, komen aan bod.

Het monument in zaal 3 stelt een huis voor, een verwijzing naar de welvaartsstaat.

De periscopen tonen de Pier van Blankenberge, de staking bij FN in Herstal en het Volkshuis van Brussel.

Zaal 4: Pluralisme

In zaal 4 ligt de klemtoon op het levensbeschouwelijke spanningsveld.

Midden in de ruimte zien we een klein klaslokaal met schoolbanken. De aandacht wordt gevestigd op de strijd tussen het katholiek en het officieel onderwijs. Die 'schoolstrijd' had in België grote politieke en maatschappelijke gevolgen en illustreert de tegenstellingen die tot in de jaren '50 zijn blijven bestaan.

Een wand is gewijd aan het katholieke België dat bleef bestaan tot in de jaren zestig van de vorige eeuw, toen bijna alle Belgen gedoopt waren, hun communie deden en voor de kerk trouwden. De tegenoverstaande wand gaat in op de huidige, grotendeels niet-confessionele en ethisch vooruitstrevende samenleving; waarin onder andere euthanasie, abortus en het homohuwelijk zijn gelegaliseerd.

Het monument in deze zaal is een opstelling met symbolen van religies en levensbeschouwingen die actueel in België worden beleden.

In de periscopen zien we de Fatih-moskee van Beringen, Scherpenheuvel en de 'Université libre de Bruxelles'.

Zaal 5: Migratie

Deze zaal over immigratie en emigratie, heeft als monument een 'wolk' van koffers.

Aan de ene kant van de zaal worden de drie grote emigratiegolven van Belgen voorgesteld: in de negentiende en het begin van de twintigste eeuw naar Frankrijk en Amerika en een derde golf tijdens de Eerste Wereldoorlog. Aan de andere kant zien we de grote immigratiebewegingen die er zijn geweest sinds de jaren '50, vooral uit Italië, Marokko en Turkije. Deze manier van voorstellen maakt het mogelijk om parallellen te trekken tussen de moeilijkheden die veel immigranten vandaag kennen wanneer ze naar België komen (discriminatie, problemen met de taal, heimwee, ...) en wat veel Belgen vroeger meemaakten toen ze in het buitenland aankwamen.

Er is ook een module over de grote culturele diversiteit in het hedendaagse België. Deze bestaat uit een aantal vakjes met een persoonlijk voorwerp dat getuigt van een deel van het leven van bekende of niet-bekende Belgen met een migratieachtergrond.

In zaal 5 bevindt zich ook een interactieve wereldkaart waarop de migratiebewegingen naar en uit ons land in de loop der jaren staan aangegeven.

De periscopen bieden een toelichting over Marcinelle en over de Matongewijk.

Zaal 6: Taal

Zaal 6 handelt over de talen in België en over de communautaire geschiedenis.

Een korte film vertelt in enkele minuten de geschiedenis van de staatshervorming en van de evolutie van België van een unitaire naar een federale staat. Bovendien komt de taalkwestie aan bod aan de hand van concrete voorbeelden: de IJzerbedevaarten, de betogingen tegen de Eenheidswet en de verkiezingen van 1995.

Het monument in deze zaal is een boom waarin allerlei typisch Belgische uitdrukkingen gekrast staan, in de drie landstalen. Zij verwijzen naar de verschillende lagen in de identiteit van elke Belg en naar de invloed die de talen en de gemeenschappen op elkaar uitoefenen en hoe die zich soms met elkaar vermengen.

Zaal 7: Europa

De laatste zaal schetst de evolutie van België van een internationaal slagveld naar een middelpunt van samenwerking tussen landen.

In het midden van de zaal staat een grote vergaderzaal met heel wat historische verwijzingen: België als neutrale bufferstaat, de schending van die neutraliteit tijdens de Eerste Wereldoorlog, de wreedheden van de Tweede Wereldoorlog en vervolgens de wending die werd ingezet met de ondertekening van het Verdrag van Rome in 1957, dat de grondslag vormde van de Europese Unie zoals we die vandaag kennen. Op de tafel vinden we ook een overzicht van de vele organisaties en instellingen die zijn ontstaan vanuit de internationale samenwerking en die vandaag aanwezig zijn in Brussel: het Europees Parlement, de Europese Commissie, de NAVO, ongeveer 150 ambassades, 1400 ngo's...

Het monument bestaat uit een wereldbol waarin de bezoeker via een opening met de omtrek van België een groot aantal foto's kan bekijken van Belgische, Europese en wereldleiders die elkaar de hand schudden.

De periscopen tonen de Menenpoort in Ieper en Expo 58.

De galerij met voorwerpen die het 'materiële geheugen' van België vormen

In de gangen van de eerste en de tweede verdieping bevindt zich het 'materiële geheugen' van België. Meer dan 200 'Belgische' voorwerpen en ook foto's en filmfragmenten worden er in chronologische volgorde getoond en vormen zo een soort 'tijdskabinet'. De bezoeker vindt er kunstwerken (Constantin Meunier, George Minne, René Magritte), ontdekkingen en uitvindingen (bakeliet, de saxofoon), voorwerpen en producten uit het dagelijks leven (verschillende bekende merken, een draaizeef, een oud wafelijzer), verwijzingen naar grote sportprestaties (een fiets van Eddy Merckx, een bal met de handtekeningen van de Rode Duivels, ...), designwerken en -objecten maar ook voorwerpen die verwijzen naar het Belgische koningshuis (de troffel van Leopold II, een portret van Prins Karel, de portretfoto van koning Albert II en koningin Paola door Dirk Braeckman) en symbolen van de volkscultuur (Jacques Brel, Robbedoes, het carnaval van Binche).

Via aanraakschermen krijgt de bezoeker bijkomende informatie over de tentoongestelde voorwerpen en hun context.

Dankzij de tijdlijn op de galerij kan de bezoeker de voorwerpen in hun historische context en hun tijdperk plaatsen.

INLEIDINGSTEKSTEN VAN DE ZALEN

Zaal 1: DEMOCRATIE

Het Nationaal Congres keurt op 7 februari 1831 de nieuwe grondwet goed, die zeer progressief is voor die tijd. Met de herinnering aan de autoritaire Willem I nog vers in het geheugen wordt een democratisch staatsbestel uitgetekend dat de scheiding der machten garandeert. België is sinds zijn ontstaan een grondwettelijke parlementaire monarchie.

De macht ligt bij het Belgische volk, dat zelf zijn vertegenwoordigers in het parlement kiest. Er zal echter nog lang strijd worden gevoerd om dit stemrecht aan alle Belgen toe te kennen. Het parlement vormt de wetgevende macht, die de wetten maakt en de naleving ervan controleert. De regering voert de wetten uit en dient verantwoording af te leggen tegenover het parlement. Het staatshoofd, de koning, is hoofd van de wetgevende en uitvoerende macht. De rechterlijke macht is in handen van de verschillende rechtbanken en gerechtshoven. De drie machten zijn gescheiden.

De gelijkheid van alle Belgen en de burgerlijke vrijheden staan in de Grondwet. Het gaat om de vrijheid van persoon, godsdienst, onderwijs, pers, vereniging, vergadering en taal. Individuen en groepen krijgen zo de kans zich te ontplooiën, onttrokken aan staatstoezicht. De impact van de burgerlijke vrijheden op de Belgische samenleving is groot. Ze zorgen er in de decennia na de onafhankelijkheid onder meer voor dat er een kritische pers kan ontstaan, dat arbeiders zich kunnen verenigen, maar ook dat taal in de Belgische geschiedenis een belangrijk thema wordt.

Zaal 2: WELVAART

In 1830 is België nog voornamelijk een agrarisch land. Maar daar komt snel verandering in. België wordt na Groot-Brittannië het eerste land dat industrialiseert. In 1835 start de aanleg van een netwerk van spoorwegen, een primeur voor het Europese continent. De industrie wordt de nieuwe economische motor. Als klein land met een beperkte interne markt bouwt België een sterk exportgerichte economie uit. De centrale ligging binnen West-Europa is daarbij een grote troef. De afwezigheid van enige sociale wetgeving tot in de jaren 1880 geeft de ondernemers bovendien de vrije hand. Rond 1900 is België de vijfde grootste economische macht en de vierde grootste exporteur ter wereld.

In de 20e eeuw zorgt een alsmaar groeiende welvaart voor een stijgende vraag naar diensten zoals handel, transport, banken, onderwijs, gezondheidszorg en recreatie. De 'golden sixties' zijn een kantelpunt. De consumptie 'boomt' en de welvaartssamenleving krijgt vorm. In 1968 werkt meer dan de helft van de actieve bevolking in de diensteneconomie. Vandaag is deze goed voor circa 80% van de tewerkstelling.

België behoort tot de meest welvarende landen ter wereld, al blijft de kloof tussen de armste en de rijkste bevolkingsgroep groot. Het bruto binnenlands product per inwoner ligt er vandaag hoger dan in Canada, Frankrijk, Groot-Brittannië, Japan, of Rusland. Om dat welvaartspeil te behouden dient de economie ook mee te evolueren. Kennis en innovatie zijn de pijlers voor de toekomst.

Zaal 3: SOLIDARITEIT

Dankzij de industriële ontwikkeling groeit België in de 19e eeuw uit tot een economische grootmacht. Een kleine elite plukt hiervan de vruchten en vergaart enorme fortuinen. Het merendeel van de bevolking heeft echter de grootste moeite om een menswaardig bestaan op te bouwen. Liefdadigheid en de publieke armenzorg proberen de ergste ellende op te vangen maar brengen geen structurele oplossing. Geleidelijk bouwen arbeiders zelf, eerst onder socialistische vlag, een brede waaier van steunmechanismen op zoals mutualiteiten, vakbonden en coöperatieven. Met eigen bijdragen financieren ze zo een bescheiden sociaal vangnet. Als reactie op het socialistische succes richten ook katholieken en in mindere mate liberalen sociale organisaties op, voor arbeiders maar ook voor boeren en kleine zelfstandigen. De democratisering van het stemrecht brengt socialisten in het parlement en vervolgens, vanaf de Eerste Wereldoorlog, in de regering. In coalitieregeringen met katholieken en liberalen worden verschillende sociale wetten aangenomen.

In 1944 leggen het patronaat en de vakbonden met het 'sociaal pact' de fundamenten van de verzorgingsstaat, gedragen door een stelsel van verplichte sociale bijdragen van werkgevers en werknemers. Ouderdomspensioen, steun bij ziekte en invaliditeit, werkloosheidsvergoeding, kindergeld en betaald verlof zijn voortaan zekerheden, eerst voor loontrekkers en mettertijd ook voor zelfstandigen. De herverdeling is gebaseerd op de verplichte solidariteit tussen jong en oud, werkende en niet werkende, zieke en gezonde, werkgever en werknemer. België heeft een van de meest complete en complexe sociale zekerheidsstelsels ter wereld.

Zaal 4: PLURALISME

Katholieken en liberalen sluiten in 1830 een monsterverbond tegen koning Willem I. Ze overwinnen hun ideologische en politieke tegenstellingen en vinden in de strijd voor de Belgische onafhankelijkheid een doel dat hen bindt. Immers: eendracht maakt macht. Dit samenwerkingsverband of 'unionisme' vertoont al kort na de onafhankelijkheid barsten. In België ontstaan twee gescheiden leefwerelden: een katholieke en een antiklerikale, later vrijzinnige wereld.

De katholieke kerk is zowel politiek als maatschappelijk sterk aanwezig en tracht haar invloed steeds verder uit te breiden. Er ontstaat een scherpe breuklijn tussen klerikalen en antiklerikalen. De strijd wordt in de 19e en tot ver in de 20e eeuw op een aantal fronten gevoerd. De impact van de godsdienst op het dagelijkse leven is groot: het onderwijs wordt lange tijd door de katholieke kerk gedomineerd, er ontstaat een breed netwerk van maatschappelijke instellingen van katholieke signatuur en ook de dood en het begraven blijven een exclusief kerkelijke aangelegenheid. Antiklerikalen verzetten zich tegen deze katholieke dominantie.

De grote invloed van de kerk verdampst na de Tweede Wereldoorlog, vooral nadat het meest verdelende conflict wordt beëindigd: de schoolstrijd. Net als in de buurlanden neemt de ontkerkelijking drastisch toe. België wordt een pluralistische samenleving die ethische debatten niet uit de weg gaat en waar nieuwe praktijken zoals anticonceptie ingang vinden. In een aantal kwesties zoals het homohuwelijk en de regelgeving rond het levenseinde is België een van de voorlopers.

Zaal 5: MIGRATIE

Migratie is van alle tijden en loopt als een rode draad door onze geschiedenis. Hoewel België vandaag vooral bekendstaat als een immigratieland, was dat vroeger omgekeerd. In de 19e en begin 20e eeuw keren honderdduizenden Belgen hun land de rug toe, op zoek naar een betere toekomst. Velen verhuizen naar Frankrijk. Anderen trekken 'overzee', naar de Verenigde Staten, Canada en Zuid-Amerika. Hun redenen zijn voornamelijk van economische aard. Vooral op het dichtbevolkte Vlaamse platteland leven velen in armoede. Ook het geweld van de Eerste Wereldoorlog zet veel Belgen ertoe aan hun geboorteland te verlaten: maar liefst anderhalf miljoen Belgische burgers vluchten en vinden een tijdelijk onderkomen in het buitenland.

In de jaren 1920 draait de migratiebeweging om. De Belgische industrie begint buitenlandse werkkrachten aan te trekken om de binnenlandse tekorten op te vangen. Van een uitwijkingsland verandert België zo geleidelijk in een immigratieland. Vooral tijdens de jaren '50 en de gouden jaren '60 is de instroom enorm. Op aandringen van de werkgevers haalt de Belgische overheid tienduizenden gastarbeiders naar België. Na een dip komt vanaf het midden van de jaren '80 de migratie naar België weer op gang, vooral door gezinsherenigingen, vluchtelingen die hier bescherming zoeken en de uitbreiding van de Europese Unie.

Door deze verschillende migratiegolven is België grondig veranderd. Het evolueert in tijd van een halve eeuw van een relatief homogene samenleving tot een divers land. Voor de Eerste Wereldoorlog heeft België amper 3,5% inwoners van een vreemde nationaliteit. In 2015 is dat 11%. Naar schatting heeft ruim 25% van de bevolking roots in de immigratie.

Zaal 6: TAAL

België is een complex land, niet het minst door de verschillende talen die er worden gesproken en de vele regeringen die het besturen. Taal vormt in de Belgische geschiedenis een breuklijn met grote politieke implicaties.

Al voor 1830 is het latere België een meertalig gebied, op een grenslijn tussen Germaanse en Romaanse talen. Het Frans is de taal van de elite en het bestuur. Onder het bewind van Napoleon wordt de superieure positie van het Frans bij wet vastgelegd. Na de Belgische onafhankelijkheid wordt de vrijheid van taal in de grondwet ingeschreven. Maar het Frans blijft *de facto* de bestuurstaal.

In het noorden van het land groeit het ongenoegen. Steeds meer Vlamingen verzetten zich tegen de dominantie van het Frans en ijveren voor de gelijkwaardigheid van het Nederlands. Vanaf midden 19e eeuw dwingt de Vlaamse beweging stapsgewijs wettelijke maatregelen af. Opeenvolgende taalwetten regelen tussen 1873 en 1962 dat Vlaanderen Nederlandstalig wordt, Brussel tweetalig, Wallonië Franstalig en de Oostkantons Duitstalig.

België wordt door verscheidene staatshervormingen vanaf de jaren 1970 gefederaliseerd. Het is voortaan een federaal land, bestuurd door een federale regering enerzijds en de regeringen van de gemeenschappen en gewesten anderzijds. Het telt drie gemeenschappen met culturele en persoonsgebonden bevoegdheden: de Vlaamse, de Franse en Duitstalige Gemeenschap. Er zijn ook drie gewesten met bevoegdheden inzake economie en ruimtelijke ordening: het Vlaamse en het Waalse Gewest en

het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Gemeenschappen en gewesten vallen dus niet samen.

Zaal 7: EUROPA

De strategische ligging van het huidige België maakt het grondgebied eeuwenlang tot het slagveld bij uitstek van de Europese geschiedenis. Na de Belgische Revolutie leggen de grootmachten het land in 1839 de neutraliteit op. Deze status moet het koninkrijk beschermen en tegelijkertijd het machtsevenwicht in Europa bewaren. Vooral de rivaliteit tussen Frankrijk, dat lang aanspraak blijft maken op het Belgische grondgebied, en het zich ontwikkelende Duitsland baart de Belgische bewindslieden zorgen. In 1870 kan België nog ontsnappen aan het wapengekletter. In 1914 en 1940 wordt het land wel meegezogen in twee catastrofale conflicten. Zowel de IJzervlakte, na de Eerste Wereldoorlog, als de Ardennen, waar het laatste offensief van het westelijk front in de Tweede Wereldoorlog plaatsvindt, zijn bezaaid met militaire begraafplaatsen, stille getuigen van de voorbije tragedies.

Na de Tweede Wereldoorlog gaat België volop voor internationale samenwerking. Overtuigd dat alleen op deze manier nieuwe Europese oorlogen vermeden kunnen worden, vervult het een voortrekkersrol. Het land staat mee aan de wieg van de Benelux (1944), de NAVO (1949), de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (1951), de Europese Economische Gemeenschap (1957), de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (1957) en de Europese Unie (1992). Als 'hoofdstad' van Europa en hoofdkwartier van de NAVO groeit Brussel bovendien uit tot een van de belangrijkste internationale besluitvormingscentra ter wereld.

ACHT VOORWERPEN UIT DE TIJDSLIJN

BARITONSAXOFOON, CA. 1841

Adolphe Sax

Sax is wereldwijd wellicht de bekendste Belgische naam. Adolphe Sax besteedt zijn hele leven aan het verbeteren en uitvinden van blaasinstrumenten. Op de Brusselse industrietentoonstelling van 1841 speelt hij voor het eerst in het publiek op zijn beroemdste uitvinding, de saxofoon. Omdat hij er nog geen patent op heeft genomen, stelt hij zich op achter een gordijn. Niemand kan dus zien welk instrument die goddelijke klanken voortbrengt.

De saxofoon is een vaste waarde in de klassieke muziek maar we associëren het instrument toch vooral met de jazz.

Muziekinstrumentenmuseum - MIM, Brussel

MODELEN VAN PEREN VOOR DE LESSEN PLANTKUNDE

Triomphe de Jodoigne of Triomf van Geldenaken

De Triomphe de Jodoigne wordt in 1843 in Saint-Remy-Geest ontwikkeld door Simon Bouvier.

In de 19e eeuw is België het centrum van de perenteelt. Meer dan 1000 nieuwe variëteiten worden hier gekruist en veredeld. Velen onder ons kennen de smaak van de oude perenrassen niet meer en dat is jammer want de rijpe vruchten zijn lekker, heerlijk sappig en uitermate geschikt om te stoven of voor perenmoes.

Esperen

Majoor Pierre Joseph Esperen kweekt in de eerste helft van de 19e eeuw in Mechelen meer dan veertig nieuwe perenvariëteiten. Tot zijn uitgebreide collectie behoren onder andere: Belle des Forêts, Bergamotte Esperen, Beurré Esperen, Seigneur Esperen, Double Rousselet, Joséphine de Malines, Emile d'Heyst, Grand Soleil, Marasquine, Passe tardive, Poire Pêche en Soldat-Laboureur.

Joséphine van Mechelen

De winterpeer Joséphine van Mechelen is ook bekend als Joséphine de Malines of Koninklijke Winterpeer. Majoor Esperen ontwikkelt deze perensoort omstreeks 1830 in Mechelen en noemt ze naar zijn vrouw Joséphine.

Nouveau Poiteau, 1827

De Nouveau Poiteau zou een teelt zijn van professor Jean-Baptiste Van Mons. De zonen van Van Mons en de leerling-kweker Simon Bouvier uit Jodoigne brengen deze peer als de Nouveau Poiteau in de handel om haar te onderscheiden van de oude Poiteau, een teelt van Van Mons uit 1823, genoemd naar de grote Franse pomoloog Antoine Poiteau. Volgens andere bronnen is de Nouveau Poiteau een teelt van Simon Bouvier.

Zéphirin Grégoire, 1843

De Zéphirin Grégoire is een teelt van Grégoire Nelis uit Jodoigne.

Berckmans

Door Louis Berckmans is Heist-op-den-Berg bekend tot in de Verenigde Staten. Dat de peer Emile d'Heyst tot vandaag in heel Europa en de VS bekend is, komt door het feit dat Louis Berckmans midden 19e eeuw naar Atlanta emigreert, enten van de peer Emile d'Heyst meeneemt en ginds op grote schaal perenbomen onder die naam verspreidt.

Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen, Universiteit Gent

MOTORFIETS FN 4 CILINDER, CA. 1905

FN Fabrique Nationale de Herstal

De motorfiets is de eerste ter wereld met vier cilinders op een rij die op grote schaal wordt geproduceerd. De totale cilinderinhoud van de motor is 362cc. Het vermogen is 3 PK. Met een topsnelheid van 60 km per uur en de geavanceerde technologie is het model meteen heel succesvol en krijgt het de bijnaam 'car on two wheels', de automobiel op twee wielen.

Autoworld / Collectie Mahy, Brussel

Restauratie R. Baudaux, FSA Belgische Stichting voor het Auto-Moto Patrimonium – Koning Boudewijnstichting, Brussel

SOLIDARITEIT, ONTWERP VOOR HET VOLDERSMONUMENT, BRONS, 1898

George Minne

'Solidarité' is het ontwerp van George Minne voor een gedenkteken ter ere van de socialistische voorman Jean Volders. De opdrachtgever, de Belgische Werkliedenpartij (BWP), wijst het af en het monument wordt nooit gerealiseerd.

Rond 1900 spelen Belgische kunstenaars een belangrijke rol in de internationale kunstwereld. De rijkdom en verscheidenheid van het kunstleven ontwikkelt zich dankzij dynamische kunstenaars, verenigingen en tijdschriften. Les XX is wellicht de invloedrijkste groep van die periode. Op hun tentoonstellingen worden de beste Belgische en internationale kunstenaars uitgenodigd. Ook het werk van George Minne is er te zien.

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen

DRIE SPEELGOEDVRACHTWAGENS

Monopol

Vrachtwagen van een brouwerij. In de laadbak is plaats om tonnen te vervoeren.

Wielemans

Op de vrachtwagen van Wielemans staat: Wielemans - Bock - Stout - Scotch - La plus importante brasserie belge production annuelle 600.000 HL

Commerce de bois

De vrachtwagen met het opschrift Commerce de bois is ca. 1942 gebouwd met eenvoudige materialen die tijdens de oorlog in de borstelfabriek van Izegem voorhanden zijn.

Speelgoedmuseum, Brussel

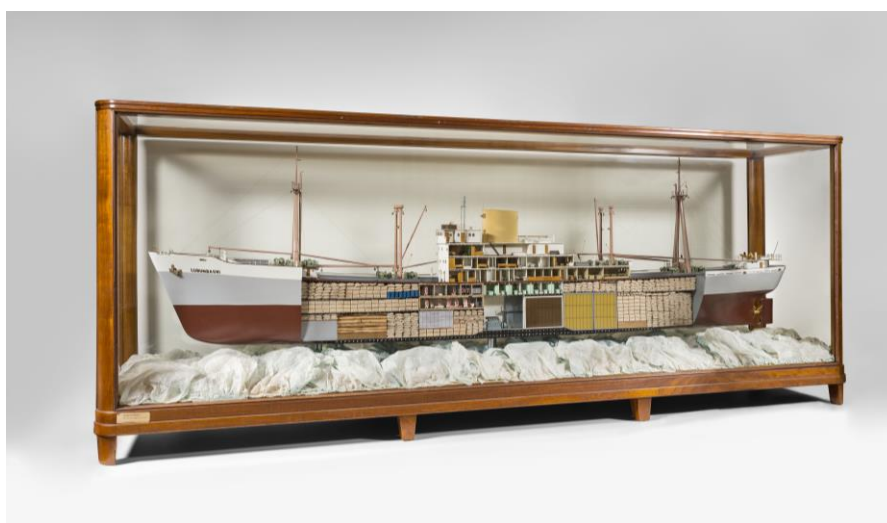

LUBUMBASHI

Schaalmodel van een vrachtschip van de Belgische rederij CMB, ca. 1953

In 1950 start de rederij CMB een indrukwekkend nieuwbouwprogramma voor acht sierlijke vrachtschepen. De Lubumbashi loopt in 1953, als eerste in de reeks, van stapel op de scheepswerf van Cockerill Hoboken. De boten zijn uitermate geschikt voor de vaart op Noord- en Zuid-Amerika. Ze hebben een draagvermogen tot 11.200 ton en halen een snelheid van zestien knopen. De schepen beschikken over zestien krachtige hijstoestellen. Vier van de zes ruimen zijn ingericht voor algemene goederen, de overige twee voor speciale goederen. Een van die gespecialiseerde ruimen is voorzien van drie koelruimten, het andere bestaat uit vier tanks voor plantaardige oliën.

CMB nv, Antwerpen

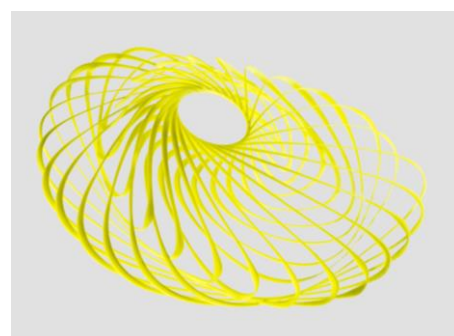
SPIROGRAPH, ELVIS POMPILIO, 2011

.MGX by Materialise

In 2011 ontwerpt de bekende Belgische hoedenmaker Elvis Pompilio de Spirograph voor .MGX, in samenwerking met het ontwerp bureau .RAD Product. Het 3D-printen maakt een heel complexe en lichte structuur mogelijk.

Materialise heeft meer dan 25 jaar ervaring op het gebied van 3D-printing. Het bedrijf heeft als doel de wereld beter en gezonder te maken door middel van innovatieve 3D-printingtoepassingen, in een breed scala van industrieën. Met zijn hoofdzetel in België en vestigingen wereldwijd vormt Materialise de grootste groep van softwareontwikkelaars in de industrie.

Materialise, Leuven

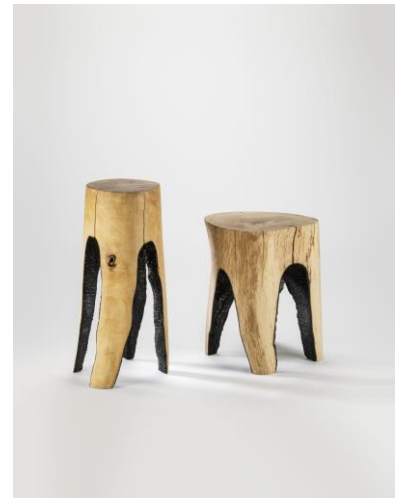

AUSGEBRANNT KRUKKEN

Kaspar Hamacher, 2015

Boswachterszoon Kaspar Hamacher groeit op in een bos in de Oostkantons. Vandaag maakt hij meubels in massief hout van dode bomen, objecten op de grens van beeldhouwwerk en design. Welk meubel hij zal maken, wordt grotendeels door het toeval bepaald. Soms gaat hij doelgericht op zoek naar een boomstam voor een bank bijvoorbeeld. De vorm van de boom, met knoesten en zijtakken, blijft vaak herkenbaar. Voor de krukken Ausgebrannt zaagt Hammacher de basisvorm uit een stuk stam, die hij deels uitbrandt om de zitjes lichter en functioneel te maken.

Kaspar Hamacher, Raeren

BELvue, MEER DAN EEN MUSEUM: DE PLEK OM IN BRUSSEL DE GESCHIEDENIS EN DE DEMOCRATIE TE BELEVEN

BELvue is zowel het museum van België en zijn geschiedenis als een centrum voor de democratie.

BELvue wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting en werd opgericht als een plaats waar bezoekers, en vooral jongeren, België, zijn geschiedenis, zijn sociaaleconomische ontwikkeling en de werking van zijn instellingen kunnen leren kennen en beter begrijpen.

Naast de permanente tentoonstelling zijn er in BELvue ook tijdelijke tentoonstellingen en workshops over thema's als democratie, burgerschap, politiek en justitie.

Met deze activiteiten wil BELvue een bijdrage leveren tot meer vertrouwen in de democratische waarden door het ontwikkelen van een historisch bewustzijn en het bevorderen van het kritisch denken over de grote uitdagingen voor de democratie.

www.belvue.be – www.kbs-frb.be

Contactpersoon voor de pers:

Mathilde Oechsner – Communicatieverantwoordelijke BELvue
oechsner.m@kbs-frb.be
Tel.: 02/545 08 02

Foto's:

Foto's in hoge resolutie kunnen worden gedownload via de volgende link:

<https://images.kbs-frb.be/FII5oBydFD>

Het copyright dat vermeld staat bij de foto's in het tekstbestand, moet absoluut worden overgenomen. Deze foto's mogen in geen geval worden doorgegeven aan derden.